

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

NŐK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/29/2/2016

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2016. MÁRCIUS 30. 14.00

Helyszín: 1054 Budapest, Akadémia u. 3.

Időpont: 2016. március 30. 14.00

Tárgy: Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Novák Katalin család- és ifjúságügyért felelős államtitkár, az ülés elnöke köszöntötte a résztvevőket és felkérte **Fűrész Tünde** család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár asszonyt az ülés levezetésére.

Fűrész Tünde család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a munkacsoport résztvevőit, majd ismertette a napirendet. Ezt követően átadta a szót **Novák Katalin** államtitkár asszonynak, aki beszámolt a CSW 60. ülészakáról.

1. napirendi pont: Beszámoló az ENSZ Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottság 60. ülészakáról

Novák Katalin család- és ifjúságügyért felelős államtitkár asszony elmondta, hogy második alkalommal vett részt CSW éves ülésen. Minden év márciusában találkoznak New Yorkban az ENSZ tagállamok nőügyekkel foglalkozó miniszterei, az ENSZ képviselői és rengeteg civil szervezet. Ezen a rendezvényen mindenki részt vesz, aki nőügyekkel foglalkozik a világban, az idén 8000 civil szervezet képviseltette magát. A rendezvény súlyát érzékelteti az is, hogy tavaly Hillary Clintonnak itt volt az első olyan felszólalása, amellyel hivatalosan is beszállt az elnökválasztási kampányba. Az ülés tematikája szerint mindig előrehaladási jelentés is készül, amely megmutatja, hogy adott évben mennyit léptek előre a különböző célkitűzések mentén a nők és leánygyermek helyzetének javítása terén. Ban Ki-moon leköszönő ENSZ főtitkár igen elhatározott a nőügyek mellett, ő indította el az ENSZ nőügyekkel foglalkozó szervezetét a UN Women. Bevezető előadásában harcosan kiállt a nők támogatása mellett. Bemutatta, hogy ő maga is mennyit tudott előrelépni és kifejezte reményét, hogy egyszer az ENSZ-nek is női főtitkára legyen. Sok ENSZ tagállam állt most össze annak kezdeményezésére, hogy egy női főtitkár mellett kampányoljanak. Ez adta az alaphangulatát az idei CSW ülésnek.

Novák Katalin véleménye szerint a rendezvénynek három fő célja van. *Globális felelősség* – minden globális felelősséggel bíró ENSZ tagállam vizsgálja meg, hogy mit tud tenni a nők helyzetében, alapelvek meghatározásával, joggyakorlatok megosztásával segítse azokat, akiknek még több tennivalójuk van. *Beszámolási kötelezettség* – minden tagállam beszámolási kötelezettséggel tartozik. Magyarország is rendszeresen jelentést tesz az ENSZ-

nek. *Networking* – különböző témák mentén szervezett kísérő rendezvények, melyek szervezői lehetnek civilek, nagykövetségek vagy a kormányzati oldal.

A CSW egy két hetes rendezvény, melynek során a plenáris teremben folyamatosan zajlott az ülés, amely a szemnek is nagyon színes képet mutatott, mert a tagállamok képviselői sokszor nemzeti színekbe öltöztek. Emellett különböző szekcióülések zajlottak az ENSZ székház termeiben, a kísérő rendezvények az ENSZ többi épületében voltak. **Novák Katalin** elmondta, örül, hogy találkozott New Yorkban magyarokkal, fontosnak tartja, hogy az ilyen rendezvényeken legyen magyar jelenlét. Magyarország kormányzati oldalról nagyon aktívan képviseltette magát. A magyar külképviselet – melyet most egy erős nő vezet, Bogyay Katalin személyében – a zászlajára tűzte, hogy nagyobb megjelenése legyen Magyarországnak a CSW-ban. Négy nagyon sikeres kísérőrendezvényt szervezett a nagykövetség és egy fogadás is volt, amelyre magas szinten eljöttek a meghívottak. **Államtitkár Asszony** sok bilaterális megbeszélést folytatott, illetve részt vett egy kerekasztal megbeszélésen is, amelyen az EU 28 tagállamának nőügyi miniszterei voltak jelen. Elmondta, hogy az első négy napon zajlottak a magas szintű programok, majd szakértői szinten zajlott a szövegezés a CSW záró dokumentumának. Az idén 13 oldalas záródokumentum született, amelyben a CSW záró következtetései megjelentek. **Államtitkár Asszony** ezek közül egy elemet kiemelt, hogy külön bekezdésben megjelent a családra való hivatkozás. Magyarország is sokat küzdött azért, hogy ha már a nők helyzetéről egy 13 oldalas végkövetkeztetés megalkotásra kerül, akkor abból ne maradjon ki a családok fontossága.

Novák Katalin beszámolt részletesebben is a különböző programokról. Elmondta, hogy a *megnyitó* után *bilaterális megbeszélést* folytatott *az ausztrál nőügyi kormányiroda vezetőjével*, majd azt követően *az indiai miniszter asszonnyal*, aki Mahatma Gandhi leszármazottja. Érdekes volt látni, hogy egy 1,2 milliárdos ország nőügyekkel foglalkozó minisztere mennyire más gondokkal és problémákkal küzd, mint a magyar minisztérium. A Miniszter Asszonyt nagyon foglalkoztatta a magyar kormány „conditional” szemlélete, mely szerint a családi pótlék kötelező óvodába járáshoz, iskolába járáshoz van kötve, illetve átminősült iskolázási támogatással. Tekintettel arra, hogy Indiában nagyon kevés a családtámogatás és megfontoltak abban, hogy egy nagyobb összegű támogatást ráengedjenek a rendszerre, egyrészt a költségvetési kihatások miatt, másrészt garanciákat kell a rendszerbe építeni, amelyek a szülőket arra ösztönzik, hogy minél felelősségteljesebben neveljék a gyermekeiket. Emiatt a magyar modell nagyon tetszett Miniszter Asszonynak, szinte ott helyben kiadta a kollégáinak, hogy vegyék figyelembe a magyar mintát az indiai családtámogatási rendszer kidolgozásakor.

Panelbeszélgetés a tagállamok gyakorlatáról – Magyarország beszámolt arról, hogy milyen intézkedéseket tett a nők helyzetbe hozása érdekében. **Novák Katalin** fő üzenete – és fontosnak tartja ENSZ-szinten is fellépni ez ellen –, hogy ne legyen szembeállítva a családpolitika és a nőpolitika. Ez a kettő ne legyen kijátszható bármilyen formában egymással szemben. Ki kell mondani, hogy Európában és a világ legtöbb részén ma egy nő alapvetően a gyermekvállalással, az anyasággal összefüggésben kerülhet leginkább hátrányos helyzetbe. . Ezért tud nehezebben elhelyezkedni a munkaerőpiacon, ezért szenved el hátrányt a keresetében vagy a nyugdíjában, ezért rosszabb az előmeneteli lehetősége. Vagy ezzel kapcsolatos logisztikai problémák miatt nehezebben tud a karrierjére koncentrálni. Hiba a családpolitika negligálása, amikor nőpolitikáról beszélünk. Hiba az is, hogy a család szó csak a családon belüli erőszak kontextusában merül fel. A családnak, mint pozitív fogalomnak, mint erőforrásnak a megjelenítése nagyon ritka. Sok sikeres megbeszélést folytattak erről, sok embert át tudtak fordítani ezzel kapcsolatosan. Magyarország, ENSZ tagállamként azt a felelősségét hangsúlyozza, hogy szeretné elérni, hogy minél tanultabbak legyenek a lányok világszerte, hogy minél jobb esélyekkel induljanak, hogy minél jobb legyen az egészségügyre való felkészítésük, vagy a SRH+RR (a szexuális és reprodukív egészség és reprodukív

jogok) kérdésekben való felkészítésük. Nem lehet minderről úgy beszélni, hogy nem vonjuk be ebbe a szülőket, nem szólítjuk meg ebben a családokat. Tekintsünk a családra, mint erőforrásra, mert csak rajtuk keresztül lehet elérni azt, hogy hosszú távon, a következő generációkban, az egymás iránti tisztelet kialakuljon, és a női-férfi társadalmi egyenlőség kialakuljon, ha már ők is ezt tanítják a gyerekeiknek. Hagyományosan családcentrikus társadalmakban ezzel párhuzamosan olyan problémák vannak a nők és lánygyermek jogainak az érvényesülése terén, amivel érdemes és fontos foglalkozni. De ezt ne tegyük a családra, mint erőforrásra tekintés nélkül. **Államtitkár Asszony** bemutatta a magyarországi sajátosságokat is, illetve ismertette az Economist tanulmányát, amely a nőknek a munkaerőpiacon való érvényesülésének lehetőségeiről szól. Ebben Magyarország az ötödik helyen végzett, a skandináv országok mögött, Izland, Norvégia, Svédország és Finnország után. Az Economist egy indexet állított össze, amely azt mutatja, hogy hol a legjobb és hol a legrosszabb dolgozó nőnek lenni. E rangsorolás szerint Magyarország az ötödik olyan hely, ahol a legjobb nőként dolgozni. Ebben benne van a Parlamentben lévő női képviselői arány is, a gyerekek után járó fizetett szabadság. A munka-család összeegyeztetése terén nagyon előkelő helyen végeztünk. Több ponton elsőként rangsorolták Magyarországot. **Államtitkár Asszony** beszámolt a női foglalkoztatottság legfrissebb adatairól is. A friss statisztika szerint ismételen nőtt a női foglalkoztatottság és csökkent a női munkanélküliség.

Találkozó a ghánai miniszterrel – hasonlóan izgalmas találkozó volt, mint az indiai miniszter asszonnyal.

Találkozott a svájci Federal Office for Gender Equality nevű szervezet igazgatónőjével – A Nemi Egyenlőségért Felelős Szövetségi Hivatal vezetőjével történt megbeszélés témája már felmerült az osztrák miniszterrel való találkozáson és a németországi partnerrel is. Ők ellenkező problémával állnak szemben. Magyarországon az atipikus foglalkoztatási formák elterjesztése a cél. Nem csak a részmunkaidős foglalkoztatás, hanem minden atipikus foglalkoztatási forma. Adjunk teret a rugalmas munkavégzésnek, hiszen erre a nőknek nem csak akkor van szükségük, amikor kicsi gyermeket nevelnek, hanem később is. Ebben a kérdésben még előrébb kell lépni a következő években. Míg Magyarországon 9% a rugalmas munkaidőben dolgozó nőknek az aránya, Ausztriában, Németországban, Svájcban a nők többsége rugalmas vagy részmunkaidőben dolgozik. Számukra ez már probléma, mert kevesebb lesz a nyugdíjuk, mert kevesebb munkáért arányosan kevesebb bért fognak kapni. Nehéz a munkaadói oldalnak, mert nem tudnak már ehhez a helyzethez alkalmazkodni. Produktivitás szempontjából is problematikus, mert ezek a nők hosszú távon sincsenek teljesen jelen a munkaerőpiacon. Ők már küzdenek ezzel a jelenséggel. Fontos, hogy amikor az előrelépéseinket megtesszük, akkor legyünk figyelemmel ezekre a tapasztalatokra is. Éppen ezért nem is csak a részmunkaidő a jó megoldás, hanem a rugalmas munkavégzésnek az a formája, ahol egyébként a bérhez hozzá tud jutni az illető. Ezek nagyon hasznos tapasztalatok. Magyarországon ma a bölcsődében, óvodában a gyerekeknek 90 %-a ingyenesen eszik. A svájciak számára elképzelhetetlen az, hogy ingyen kapják a gyerekek az ételt, az hogy ingyenes a bölcsőde, illetve a bölcsődei ellátás nagy része ingyenesen hozzáférhető. Ebben a tekintetben jó látni azt, hogy sokkal több mindent tudunk kínálni Magyarországon, mint az EU tagállamok többsége és Svájc.

EU nőügyi minisztereknek a találkozója - szűk, EU 28-as körben. Bizalmas megbeszélés két témáról. Az első téma a nők elleni erőszak megnyilvánulásának újabb formái nyilvános helyeken címet viselte. A körbeküldött vitaindító dokumentumban a kölni eseményekre is utaltak, de szóban ez a téma már zárójelbe került. A másik téma a migráns nők helyzetével, a migráns nők és leánygyermek integrációjával foglalkozott. Nagyon kínosan ügyeltek, hogy a két téma véletlenül se keveredjen egymással. Érdekes tapasztalatok voltak. Mindenki a saját politikai meggyőződése alapján érvelt. A német miniszter a kölni események után azt mondta, hogy ezek nem importált problémák, ezek a jelenségek mindig is léteztek Németországban.

Nem mindenki értett ezzel egyet. Volt olyan a miniszterek között, aki kimondta - egy olyan ország minisztere, akiknek van tapasztalatuk nagyszámú migráns befogadásában -, hogy az ő integrációs gyakorlatuk teljes kudarc, abszolút nem tudnak jó tapasztalatot felmutatni. Azt is kimondták, hogy nagyon nagy számban olyan emberek is érkeznek, akiknek a kultúrája, a nőkhöz való viszonyulása nagymértékben eltér attól, amit mi Európában irányadónak tartunk. Ennek az észak-európai országnak a minisztere azt jelezte, hogy ezzel szembe kell nézni és azt az üzenetet meg kell fogalmaznunk az ide érkezőknek, hogy itt mik a játékszabályok. Vagy eszerint éltek vagy nem fogtok tudni megmaradni Európában. Elég sarkos üzenetek hangzottak el, ütköztek is az oldalak egymással. **Államtitkár Asszony** elmondta a magyar Kormány ezzel kapcsolatos politikáját és annak fontosságát, hogy az ide érkező menekültekről vagy gazdasági bevándorlókról minél előbb döntés szülessen. Tudunk rossz példákat. Vannak államok, ahol hónapok, évek telnek el úgy, hogy nem hoznak döntést a menekültkérelem befogadásáról. Az érintettek érdekét szolgálja, hogy az ügyekben minél előbb döntés szülessen. Az ő bizonytalanságukat és kiszolgáltatottságukat az csökkenti legjobban, ha tudják azt, hogy maradhatnak vagy menniük kell. Elmondta azt az esetet, amikor egy embercsempész a sínekre lökött egy gyereket a szülővel együtt és a média úgy állította be, mintha a magyar rendőr maga lökte volna be oda őket. Ha hagyjuk, hogy a média teljesen önkényesen nőket használjon fel arra, hogy a politikai szándékoknak éppen megfelelően állítsanak be egy országot vagy egy eseményt vagy éppen egy interpretációt így alakítsanak, akkor valódi áldozatok a nők, meg a gyerekek. Tegyük hozzá, hogy Magyarországon a regisztrált bevándorlók számában a nemi arány tavaly 80-20% volt, az idei év első két hónapjában 92-8% volt az arány a férfiak javára. Alapvetően nem arról van szó, hogy nők tömegesen jönnének a menekültekkel, de nagyon érdekes volt ezekkel a kérdésekkel úgy foglalkozni, hogy azok a miniszterek, akik nem elsősorban menekültügyekkel foglalkoznak, abszolút női aspektusból vitathatták meg. Jourova biztos asszony az EU álláspontot ismertette. A családon belüli erőszak, kapcsolati erőszak témájában **Államtitkár Asszony** és a többi tagállam is ismertette azokat az intézkedéseket, amelyeket megtettek.

Találkozó a litván miniszterrel – a családpolitikáért és a nőügyekért is felel

Találkozó a lengyel államtitkárral – a nemek közötti esélyegyenlőségért is felel

Első kísérő rendezvény – Államtitkár asszony, a katari nagykövet, a UN Women igazgatója, az UNICEF oktatásért felelős igazgatója, a UN Foundation alelnöke tartott előadást, a tehetséggondozás témakörében. Az volt a szándék, hogy az egyik nagy üzenet az legyen, hogy ne csak problémákról beszéljünk a nők kapcsán, hanem tekintsünk a nőkre is erőforrásként. Mutassuk meg, milyen tehetséges nők vannak Magyarországon és milyen eszközökkel támogatjuk a tehetségeket. A nemzeti felszólalás keretében Államtitkár asszony ismertette a Nemzeti Tehetség Programot, amelyre az adó 1%-a felajánlható. Elmondta, hogy most indul egy Európai Unió fejlesztés, ami kifejezetten a tehetséggondozást szolgálja. Az Arany János Tehetséggondozó Program a magyar tehetségeket segíti civil összefogással. Ez egy húszéves program, amelyet még az előző kormány indított el 2007-ben. Nagyon fontos dolog, hogy húsz évre előre lehet tekinteni a tehetséggondozásban. Találkozott a rendezvényen civil szervezetek képviselőivel, valamint a brazil miniszterhelyettessel is.

Második kísérő rendezvény – közös szervezés volt Liechtensteinnel és az USA-val, részt vett a liechtensteini külügyminiszter, az USA ENSZ mellé delegált nagykövete, különböző munkaügyi szervezetek és civil szervezetek képviselői. A téma modernkori rabszolgaság volt. Ennek keretében szó esett az az ún. „csicskáztatásról”, a prostitúció bizonyos fajtáiról, a kényszer prostitúcióról, és az emberkereskedelemlről. Megtárgyalásra került, hogy mi hogyan igyekszünk ezzel szemben fellépni, tájékoztatással, edukációval, képzéssel. Illetve ha már gond van, milyen ellátó rendszert működtetünk ezeknek a problémáknak az orvoslása érdekében. A 24 órás ingyenesen hívható segélyvonalra, illetve az egész ellátórendszeri

hálózatot nézve, minden eddiginél nagyobb finanszírozással és több eszközzel. Sőt eddig példátlan módon Európai Unió forrást is különített el a Kormány arra, hogy ezt az ellátórendszert fejlessze. **Államtitkár Asszony** - a magyar sajtóban is megjelent – kijelentése szerint modernkori rabszolgaság az a kiszolgáltatottság is, amikor úgy kerültek tömegesen devizahitelek csapdájába magyar családok, hogy nem volt megfelelő tájékoztatás, nem volt megfelelő jogszabályi környezet, stb. Ez egy kiterjesztett értelmezés, nem ez volt a fókuszban.

Találkozó a Working Group On Girls szervezet képviselőivel – Itt Polgár Juditot, mint magyar tehetséget mutatták be. A lányok a világ minden részéről érkeztek és nagyon lelkesek voltak.

Munkavacsora – A UN Women szervezet vezetőjével, az indonéz miniszter, a sri lankai miniszter és nagykövetek részvételével. Ez egy szűk körű vacsora volt, ahol szintén a család vs. nőpolitika témát járták körbe. Kiderült, hogy az asztal körül ülők nagy része gyakorló anyuka. Sikerült az álláspontokat elég közel hozni egymáshoz. A törésvonal a nagyon hagyományos, nagyon családcentrikus, de nem a nyugati értelemben vett emancipált nőfelfogást követő országok között, az egyébként az emancipált nőfelfogást és az individualizmust előtérbe helyező tagállamok között van, amelyek képviselői ezt a nőpolitikát nem szeretnék egy lapon említeni a családpolitikával. Mi ebben a helyzetben próbálunk hidat képezni és azt mondani, hogy ez a két dolog egyáltalán nem ellentétes egymással. Sőt, egy nagyon jó lehetőség a pozitív szinergiák kihasználására.

Találkozó egy brit parlamenti államtitkárral – az LGBT témában képviselt magyar álláspontot, illetve a szexuális egészség és reprodukció témában képviselt álláspontunkat szeretne volna megismerni. Meghallgatta a magyar álláspontot és azt mondta, hogy megérti és ő is változtatni fog a hozzáállásukon és majd meglátja, hogy merre lehet vinni a tárgyalást.

Harmadik kísérő rendezvény – Polgár Judit volt a főszereplő. Minden kísérő rendezvény maximális érdeklődés mellett zajlott, zsúfolásig volt a terem, 300-400 ember jött el. A harmadik side event témája a tehetségügy és nők, illetve a sztereotípiák elleni fellépés volt. Amerikában is egyre nagyobb a kultusza a nem hagyományosan női munkákkal való foglalkozása a nőknek és lányoknak. Judit az élő példája annak, hogy sakkban férfiakat vert végig a világon. Így bebizonyosodott, hogy „a legokosabb férfi a világon egy magyar nő”. Judit nagyköveti megbízatást is fog kapni a jövőben a UN Womentől, hogy a világban kampányoljon.

Negyedik kísérő rendezvény – melyen **Államtitkár Asszony** már nem vett részt – témája a vízgazdálkodás volt.

Államtitkár asszony fontosnak tartotta a new yorki út tapasztalatait a Munkacsoport tagjaival megosztani, mert nem csak szavakkal, hanem tettekkel is igyekszik igazolni, hogy komolyan veszi azt a Kormány, hogy ez a fórum is egy olyan egyeztetési lehetőséget kínál, ahol beszámolhat az előrelépésekről, kormányzati szándékokról és intézkedésekről, és várja a konstruktív inputokat. Van olyan kérdés, amire nem csak parlamenti kérdés-válasz formájában lehet válaszolni, hanem asztal köré ülve is áll rendelkezésre.

Fűrész Tünde megköszönte **Államtitkár asszonynak** a részletes beszámolót, és hogy ilyen módon képviselte Magyarországot, illetve a kormányzati nő- és családpolitikát. Nem volt még ilyen CSW, ahol ennyi side event és ilyen sokféle bilaterális találkozó volt. Felkérte **Ferenczi Andreát** és **Pap Enikőt**, akik civilként vettek részt a CSW 60. ülészakán, mondják el tapasztalataikat.

Ferenczi Andrea elmondta, hogy 25 éve elhivatott a nőügyek iránt. 1991-ben az elsők között vett részt amerikai és nyugati konferenciákon, tudástréningeken, ahol megtanulhatta, hogyan

működik a demokrácia, hogyan kell lobbizni és mi az NGO-k szerepe. Amit ott megtanult, azt a hazája érdekében használja fel. Folyamatosan képezi magát ezekből a témákból, azért is, mert ha bárhol megjelenik a világban magyarként, akkor az egész országot képviseli. 2003-ban alapította a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetséget, amelynek a legfontosabb témája a foglalkoztatás és a karrier családdal történő összeegyeztetése. Amerikai, brit segítséget kaptak a célok megfogalmazásához, a szervezet létrehozásához, hogy alkalmasak legyenek arra, hogy nemzetközi szinten képviseljék Magyarországot és a céljaikat. Azokat a jó példákat hozták Magyarországra, amelyeket itt megvalósíthatónak ítélték meg. Zászlajukra tűzték a világban megismertetni azokat a jó példákat, pozitív üzeneteket, amelyek Magyarországon vannak. Céljuk volt jelen lenni az EU Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottságában és az ENSZ-ben is. Az ENSZ-ben 1945 óta létezik a konzultatív NGO státusz. Az ECOSOC-hoz tartoznak a civil szervezetek, melyről egy részletes információt eljuttattak az Emberi Jogi Munkacsoport Titkárságán keresztül. Bekerültek egy kapcsolatrendszerbe, lehetőséget kaptak arra, hogy az ENSZ ülésén részt vegyenek, oda tagokat delegáljanak. Saját pénzen, vagy támogatással jutnak ki az ülésekre. New Yorkban több alkalommal, de nem minden évben voltak a CSW rendezvényen. És Genfben is vettek már részt üléseken. **Ferenczi Andrea** elmondta, hogy tavaly és ebben az évben meghívást kapott side event előadóként. Évekkel ezelőtt az older women, idősödő nők témáival kezdett el foglalkozni. Egyetlen kelet-európaiként érdeklődtek utána, azóta nagy tiszteletet és elismerést vívott ki magának. A kormányok 49 éves korig vizsgálták a nők elleni erőszak, a nőkkel kapcsolatos bánásmód témáját. Azért lobbiznak most, hogy ne legyen ilyen határ, hiszen az idős nőket is rendkívül sok bántalmazás éri. Úgy érezte, hogy ez egy olyan téma, amit érdemes felvállalni. Szinte egyedüli szakértői a női karrier korhatár nélkül témájának. Akik leginkább rászorulnak, azoknak nincs érdekérvényesítési, lobbizási képességük. A Női Karrier felvállalja azoknak az idős nőknek a gondjait, akik egyedülállóak és kiszolgáltatottak és halmozottan vannak kitéve diszkriminációnak. Ebben az évben ilyen témáról tartott előadást. Fontosnak tartja a megelőző korosztályokat érzékenyebbé tenni a téma iránt. Ezek a nagy céljai személyesen és a szervezetnek is.

Ferenczi Andrea a CSW 60-nal kapcsolatban elmondta, hogy a legfontosabb, hogy Magyarország számára sikeres volt, amelyben két embernek volt nagy szerepe, **Bogyay Katalin** nagykövet asszonynak és **Novák Katalin** államtitkár asszonynak. **Bogyay Katalin** személyével nem csak a nőügyek gazdagodtak, hanem az egész ENSZ. Magyarországnak szerencséje van, hogy ő képviseli az országot és a nőügyet. Az egész rendezvényen nagyon jó volt magyarnak lenni. Láta a külföldiek részéről az érdeklődést. Óriási dolog, hogy **Államtitkár Asszony** nagyon jól tud angolul, szinte anyanyelvi szinten, így lehet kapcsolatokat építeni és elismerést szerezni. A magyar tehetség elismert a világban. Aki intelligens az tudja, hogy mit adunk Amerikának vagy a világnak. Ez most visszatükröződött. Nagyon örül, hogy ott lehetett. Szívből gratulál azoknak, akik dolgoztak ezért.

Pap Enikő elmondta, hogy első alkalommal vett részt CSW-n. Meghatározó élmény volt számára, reméli, hogy nem az utolsó. Fontos a kapcsolatépítés, a tapasztalatszerzés, tapasztalatcsere, a jógyakorlatok megismerése világszinten. A nők emberi jogaival foglalkozni mindig nagy kihívás, különböző szintű, intenzitású nehézségekkel. A CSW egy nagyon jó fórum arra, hogy egymást is erősítsük ebben a munkában.

Kováts Eszter a Friedrich Ebert Stiftung képviselőjében – bemutatkozásában elmondta, hogy ez egy baloldali alapítvány, melyben a nemek társadalmi egyenlősége kérdéseiről felelős. Ráerősített **Államtitkár Asszony** szavaira, továbbra is ez legyen az út, a nőügyeket és a családügyeket ne játsszuk ki egymás ellen. Álláspontja szerint a párbeszéd tereit próbáljuk felépíteni, akár olyan témában is, mint az SRHR, ha egymással beszélünk, akkor

közeledhetnek az álláspontok. Az atipikus foglalkoztatás témájában fontosnak látja biztosítani azt, hogy egyre több lehetősége és választási lehetősége legyen a nőknek. A tapasztalatokat, amelyek más országokban már rendelkezésre állnak, érdemes tekintetbe venni, hogy milyen zsákutcákat jelent ez, a munkáltatók hogyan használják ki, a nők mibe futnak bele. A modernkori rabszolgaság, prostitúció, emberkereskedelem témával kapcsolatban megkérdezte, lehet-e többet tudni a rendelkezésre álló erőforrásokról.

Fazakas Pálma, a Születésház Egyesület képviselőjében megkérdezte, hogy a CSW-n a reprodukciós jogokon belül, a szülési jogok témája felmerült-e? A szülés és a születés minősége nagy hatással van az egész család pszichoszociális helyzetére. Az egyesület működtet egy anonim segélyvonalat, amelyre nagyon sok hívás érkezik a témában.

Szegedi Erika, az ÉFOÉSZ Komárom-Esztergom Megyei képviselője megkérdezte, hogy a fogyatékkal élő nők jogai szóba kerültek-e a CSW-n.

Novák Katalin államtitkár asszony megköszönte a kérdéseket, észrevételeket. A modernkori rabszolgaság, illetve az emberkereskedelem és az ezzel kapcsolatos ellátórendszerrel – amely részben összekapcsolódik a kapcsolati erőszak ellátórendszerével – összefüggésben elmondta, hogy a teljes ellátórendszer rendes finanszírozása is megnövekedett, új sheltert nyitnak részben EU-s források felhasználásával, bővítik a segélyvonalra rendelkezésre álló forrásokat. Az ellátórendszer minden elemére tudnak többlet erőforrást csoportosítani. **Fazakas Pálma** kérdésére válaszolva elmondta, hogy a szülés, születés témájáról kiemelten nem volt szó. A családról való vitákban az első törésvonalak ott alakulnak ki, amikor megfogalmazzák, hogy ki mit tekint családnak. Vannak országok, amelyben a melegházasságot elismerik és a meleg párok örökbefogadáshoz való joga is ismert, és vannak olyan családok, amelyekben meleg házaspárok nevelnek gyerekeket. Ez az ő családjértelmezésük. Vannak olyan országok, ahol ez nem tartozik bele a család definíciójába. De ettől még lehet a család fontosságáról beszélni. Ha rögtön ideológiai síkra tereljük a vitát, akkor nem fogunk előre jutni. És nem is kell ideológiailag egyetérteni teljesen más kultúrával rendelkező országok kormányzatainak egymással. Pragmatikusabban kell bizonyos dolgokat megközelíteni, amikor nemzetközi tárgyalásokról van szó. Ez a probléma az SRHR kérdésével is, a vita azon zajlik, hogy mit értünk ebbe bele, ahelyett, hogy konkrét dolgokról beszéljünk, hogyan tudunk érdemben, pragmatikus módon előbbre lépni. Ez egy olyan téma, amelynek nagyon van létjogosultsága ma itthon. Arról beszélni, hogy a szülés élmény milyen meghatározó és hogy támogassuk a nőket abban, hogy a szülésélményük ne rettentse el őket, attól hogy későbbi gyermeket vállaljanak. Ebben a témában személyesen is áll rendelkezésre, mert nagyon fontosnak tartja. **Államtitkár Asszony** a Munkacsoport figyelmébe ajánlotta a CSW zárókövetkeztetését. **Szegedi Erika** kérdésére válaszolva elmondta, hogy a fogyatékkal élők kérdése a nemzetközi tárgyalásokon felsorolású minőségű. Elhangzik, hogy ki mindenkire kell figyelemmel lenni, ezek azok a hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett társadalmi csoportok. Fontos lenne, hogy konkrét témáról tartalmilag beszéljünk, hogy ne csak egy unalomig ismételt frázis legyen, aminek elfelejtjük a lényegét. A kísérő rendezvények foglalkoztak a témával, volt olyan, amelyik fogyatékkal élő nők kérdéseivel, problémáival, helyzetbe hozásával foglalkozott. Ilyen szinten a szülés is meg szokott jelenni. Tavaly a mi egyik kísérő rendezvényünk a védőnői hálózatról szólt és ott téma volt a szülésélmény és a születés körüli támogatás.

Államtitkár Asszony beszámolt róla, hogy március 7-én volt az EPSCO, a Tanács foglalkoztatási, szociálpolitikai, egészségügyi és fogyasztóvédelmi formációjának ülése, ahol az illetékes miniszterek találkoznak egymással az illetékes biztostnak a vezetésével és az

elnökséggel. Tanácsi következtetéseket kell elfogadniuk konszenzusos döntéssel. Mind a 28 tagállam képviselőjének egyetértése szükséges a dokumentum elfogadásához. A holland elnökség által felvezetett két téma: a nemek közötti egyenlőség és az LMBT személyek egyenlősége. A nemi egyenlőségi dokumentum fontos lenne, mert a tagállamok szólítanak fel a Bizottságot arra, hogy lépünk előre a nemek egyenlősége érdekében. Teljes konszenzus volt ebben. De a Bizottság készített egy több oldalas akció listát, amely az LMBTI személyek egyenlőségére vonatkozott. El akarták fogadtatni a tagállamokkal, hogy mindannyian egyetértenek ennek az akciótervnek a végrehajtásával. Még a fogalom használata is ellentétes volt azzal, amit használtunk volna. **Államtitkár Asszony** elmondta, hogy beszélt a holland miniszterrel, és többen jelezték neki, hogy ez nincs abban a fázisban, hogy el lehetne fogadni. Javasolta, hogy mivel a nemi egyenlőség ügyében mindenki egyetért, azt szavazzák meg, az LMBT jogok előmozdításával foglalkozó akció listát pedig tovább kell tárgyalni. Ezt sajnos nem lehetett megvalósítani, mert csomagként kellett kezelni a témákat. Az EPSCO ülésen a magyar vétó miatt, nem fogadták el a dokumentumokat. **Államtitkár Asszony** a csalódottságát fejezte ki, hogy a nőügy nem haladhat addig tovább, amíg LMBT ügyben nincs egyetértés. Véleménye szerint ez nem volt bölcs döntés, a nőügyben jó lenne tovább haladni, hiszen mindenki egyetértett vele. **Novák Katalin** hangsúlyozta, hogy első kézből akarta megosztani a Munkacsoport tagokkal az ülésen történeteket, hogy lássák, hogy mi volt az eredője és miért azt az álláspontot képviselte.

2. napirendi pont: Egyebek

Fűrész Tünde helyettes államtitkár asszony az egyebek napirendi pontban a gyakorlati jellegű információk megosztásának keretében beszámolt a *legfrissebb KSH adatokról a női foglalkoztatás tekintetében*. A 15-64 éves nők foglalkoztatási rátája 1,5%-tal 58,3%-ra emelkedett, nagyon jelentősen, majdnem eléri az átlag EU-s foglalkoztatási rátát. Zárkózunk fel az EU átlagához. Ez azt jelenti, hogy 1,7%-kal nőtt a női foglalkoztatottak száma, közel 2 millió női foglalkoztatott van. Ezzel párhuzamosan csökkent a munkanélküliségi ráta 1,5%-kal, 6% a nők munkanélküliségi rátája. Az *atipikus foglalkoztatottság* ügyében beszámolt róla, hogy a GINOP pályázatok keretében nagyon jelentős források jutnak majd a munkacsalád összeegyeztetését szolgáló foglalkoztatás elősegítésére. A felhívást a Pályázatfigyelő oldalon már el lehet olvasni, decembertől indul a pályázat beadása. Elmondta, hogy a foglalkoztatásért felelős államtitkársággal egyre szorosabb kapcsolatot alakítottak ki, a hamarosan meghirdetésre kerülő családbarát munkahely pályázatot is várhatóan közösen fogják meghirdetni. Ez az EMMI önálló pályázata, de az új vezetésű foglalkoztatáspolitikai államtitkárság is nyitott ezekre a kérdésekre. *A kisgyermek napközbeni ellátása terén tett intézkedések* - Az előző munkacsoportülésen szó volt a bölcsődei rendszer átalakításáról. Megjelent a végrehajtási rendelete a bölcsődei átalakításnak. Elindultak a VEKOP, illetve a TOP pályázatok, az önkormányzatok, illetve civil szervezetek egyre nagyobb számban tudnak majd pályázni bölcsődefejlesztésre. Ez hozzájárul ahhoz, hogy a női foglalkoztatás, és ezen belül a három év alatti gyermekeket nevelő anyáknak a foglalkoztatása emelkedni tudjon. A kisgyermekes anyák foglalkoztatása területén vannak elmaradásaink az EU átlaghoz képest. Megjelenik a „Védőháló a családokért” című pályázat, a közeljövőben már lehet rá pályázni. Hamarosan indul a koragyerekkori intervenciót segítő ágazatközi fejlesztést támogató pályázat. Önálló miniszteri biztosa lesz a koragyerekkori intervenciónak, Czeizel Barbara személyében. *A láthatatlan munka napja* alkalmából több rendezvény is lesz, a KSH, női szervezetek szervezésében, amelyekhez az államtitkárság is önálló facebook akcióval csatlakozik. **Fűrész Tünde** megkérdezte, hogy az Economist-tal kapcsolatosan üvegplafon indexről szóló anyagot kiküldjék-e a Munkacsoport tagjainak?

Bábiné Szottfried Gabriella, az Egészségügyi Szakmai Kollégium Védőnői Tagozatának elnöke, a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság vezetőségi tagja az atipikus foglalkoztatás népszerűsítése témájában megkérdezte, hogy milyen jogszabályi lehetőség van, ami a munkáltatókat kötelezné a heti 40 órás munkavégzés lehetőségére, úgy, hogy nem szabja meg a 8.00-16.00 óráig tartó napi munkaidőt. A védőnőknek a rugalmas munkavégzést tegyék lehetővé, amíg rengeteg munkáltató van és saját döntési kompetenciájuk, hogy heti 40 órában, napi 8.00-16.00 óráig történő foglalkoztatással alkalmazzák a munkavállalóikat, addig nagyon nehéz, az amúgy jelen lévő életszerű, rugalmas munkavégzést deklarálni. Véleménye szerint egy ilyen jogszabály orvosolná a védőnő hiányt is.

Szegedi Erika támogatta **Bábiné Szottfried Gabriella** felvetését. A kisgyermek nevelők is azt a gyakorlatot követik, hogy a védőnővel mennek családot látogatni. A koragyermekkorai intervencióval kapcsolatban Czeizel Barbara kinevezésével összefüggésben elmondta, hogy Módszertani Központot szeretnének létrehozni Komárom-Esztergom megyében, melynek célja a korai fejlesztés talpra állítása a megyében. Szeretnének egy szakmai konferenciát Tatabányán, melyre **Államtitkár Asszonyt** vagy **Helyettes Államtitkár Asszonyt** meghívják. A felsőfokú képzés kérdéskörével, a képzéshelyszínével kapcsolatosan egyeztetést kérnek.

Fűrész Tünde megerősítette, hogy minden területen ki kell állni az atipikus munkavégzés mellett. Az önkormányzatok, mint munkáltatók figyelmét fel kell hívni erre. Megköszönte a felvetéseket és kérte, hogy mindenki a saját területén próbálja erősíteni valamilyen módon az atipikus munkavégzést.

Kormosné Debreczeni Zsuzsanna, az EMMI Nőpolitikai Osztályának főosztályvezető-helyettese felhívta a figyelmet az EFOP „Védőháló a családokért” pályázatra, amelynek van kifejezetten a fogyatékosággal élőket érintő programeleme.

Pap Enikő megkérdezte, hogy várható-e átfogó nemek egyenlősége stratégia a közelebbi jövőben? Információt kért arra vonatkozóan, hogy a strukturális alapok pénzfelhasználásával kapcsolatban, a nemek egyenlősége horizontális szempont hogy áll? Mind strukturálisan, mind tartalmilag kérdezte, kik a felelősök a folyamatban, milyen háttérdokumentumok szolgálják a nemek egyenlősége szempontjának megvalósítását, milyen képzések állnak rendelkezésre és mind a kiválasztásban, mind a monitoringban hogyan fog megjelenni ez a szempont és mik ennek a szakmai kritériumai? A fenntartható fejlődési célok dokumentum, egyik programpontja a nemek egyenlőségével foglalkozik. Terveznek-e külön felülvizsgálatot arra a 9 témára vonatkozóan, amik itt szerepelnek? Összekapcsolódik-e esetleg valamilyen másik jelentéstételi kötelezettséggel? A fő témán túl, mindig van egy felülvizsgálati téma. Idén ez a nők elleni erőszakkal szembeni fellépés volt. Ezzel kapcsolatban tudható-e valami, hogy mi történt és mi várható a felülvizsgálat kapcsán? Az Isztanbuli Egyezmény ratifikációja kapcsán konkrét határidők vannak-e?

Fűrész Tünde válaszában elmondta, hogy létezik *gender stratégia* 2009 óta, aminek még mindig zajlik a felülvizsgálata, mert olyan horizontális kérdéstről van szó, hogy sok területet be kell vonni a munkába. A *gender budgeting* kérdésével kapcsolatban elmondta, hogy sok EU-s forrás fog rendelkezésre állni, amely kimondottan ezt szolgálja. Ha tétélesen minden ágazatnál át kellene számolni, meglepően nagy számot kapnánk. A stratégiához hasonlóan ez is nagy munkát igényel. *Erőszak témája* – az Isztanbuli Egyezmény ratifikációjába is nagyon sok intézményt kell bevonni. Zajlik a ratifikációra való felkészülés. *Felülvizsgálat* – a fenntartható fejlődési célok kapcsán **Kormosné Debreczeni Zsuzsanna** ad tájékoztatást.

Kormosné Debreczeni Zsuzsanna tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a Fenntartható Fejlődési Célokban ott tartanak, hogy feldolgozzák, melyek azok a témák, amelyek irányába el kell indulni. A 17 fenntartható fejlődési cél közül az 5. a nemek egyenlőségére vonatkozó cél, melynek 7 alcélja van. Mindig az SDG vonalra tekintettel határozzák meg, mi az, amit szeretnének tenni. Központi kérdése a család és munka, foglalkoztatás, és a nők gazdasági önállósodása. Összhangban vagyunk a fenntartható fejlődési célokkal, ezért dolgoznak évek óta és a következő éveknek is ez lesz a fő iránya. Hangsúlyozta, hogy 2030-ig még van mit csinálni ezen a területen. Folyamatosan beszámolnak, jön a CEDAW, az EU-n belül félévente monitorozzák a Kormány tevékenységét ezen a területen. Az EU Bizottság mellett van a Nemek Egyenlősége magas szintű munkacsoport, mely félévente az új elnökségeknek beszámol. Az EU is az SDG vonalat viszi, és azon némileg túl is lép. Minden EU dokumentum egyeztetésen úgy fogalmazzák meg az álláspontjukat, hogy az összhangban legyen a fenntartható fejlődési célokkal.

Ferenczi Andrea megköszönte az Országgyűlés Női Méltóság Albizottságának anyagát, amely tavaly a Parlament részére készült, mert nagy segítségére volt az előadásához.

Fűrész Tünde megköszönte a részvételt és az együttműködést. Kérte, hogy ha van témajavaslat, írásban a Titkárság számára küldjék meg.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága

Látta: Nagy Gabriella kabinetfőnök, Szabó-Princz Viktória, szakreferens

Jóváhagyta: Novák Katalin család- és ifjúságügyért felelős államtitkár, Fűrész Tünde család- és népesedéspolitikáért felelős helyettes államtitkár